

Syn. Se *Minskas*, — *b*) Förlora sin styrka, blifva utan verkan, vid ett mötande motstånd. *Fjendens våldsamma anfall bröt sig emot Svensskarnes orubbliga ståndaktighet. Det allmänna hatet bröt sig emot hans ståndaktighet.*

BRYTANDE, n. 4. 1) (aktivt) Handlingen, då man bryter, då något brytes (för alla bemärkelsen af *Bryta*, v. a.). *Brödets b. i nattvarden. Förseglings b. Ett stängsels b. B. af malm, sten. Serveters b. (Fig.) Fredens, tystnadens, ett löstes b. Fastans, sabbatens b.* — 2) (neutralt) Omständigheten, att man bryter i uttalet. *B. på tyska.* — *Syn.* Brytning.

BRYTARE, m. 3. En, som bryter. Brukas blott i sammansättningar, såsom: Saltbrytare, Malmbrytare, Fredsbrytare, m. fl.

BRYTBAR, a. 2. (vetensk.) Som kan brytas.

BRYTBARHET, f. 3. (vetensk.) Egenskapen att kunna brytas.

BRYTKAM, m. 2. pl. — *kammar.* (klädesf.) Verktyg, hvarmed ull redes, bestående af ett öfver trä fästadt läder, i hvilket hakar af ståltråd äro radvis insatta.

BRYTNING, f. 2. 1) Handlingen, då man bryter, då något brytes (för alla bemärkelsen under bem. 1. af *Bryta*, v. a., dock helst för *c, d, e* och *f*). *B. af malm, sten. Serveters b. Färgers b.* — För de figurliga bemärkelsen af *Bryta*, v. a. kan Brytning icke väl nyttjas, utom för *1, e, t*. ex.: *Smakens b. Turens b.* — Förekommer i åtskilliga sammansättningar, såsom: Grufbrytning, Malmbrytning, Stenbrytning, Färgbrytning, m. fl., hvilka ses på sina ställen. — 2) Omständigheten, att man bryter i uttalet. *B. i uttalet. B. på tyska.* — 3) Vänskaps, förbindelses, öfverenskommelses upphörande. *Det har kommit till b. dem emellan. En b. har inträffat emellan hofven i Berlin och Wien.* — 4) *B. i en sjukdom*, plötslig förändring i en sjukdom, hvarigenom den sjuke antingen blir bättre eller sämre. Se äfven Feberbrytning, Frossbrytning. (Fig.) *B. i tänkesätten*, förändring i tänkesätten, hvarigenom motsatt åsigt om person eller sak blifver rådande. — 5) Brutet ställe. — *Syn.* Brott. — 6) (fys.) *Ljusstrålarnes b.*, deras afledning ifrån räta linien, vid öfvergången i sned riktning ifrån ett medium till ett annat af olika täthet. Kallas äfven Refraktion.

BRYTNINGSPUNKT, m. 3. (fys.) Den punkt, der en ljusstråle, som öfvergår till ett annat medium, brytes.

BRYTNINGSTID, m. 3. Tiden för brytningen i en sjukdom.

BRYTNINGSVINKEL, m. 2. pl. — *vinklar.* (fys.) Den vinkel, som uppkommer vid ljusstrålars brytning.

BRYTSTÄNG, f. 3. pl. — *stänger.* Se *Bräckstäng.*

BRYTSÄR, n. 3. Skada, som en häst får, genom tryckning af sele eller sadel, eller genom annat slags tryckning.

BRÅ, v. n. 2. Se *Brås.*

BRÅBÄNK, m. 2. Se *Brobänk.*

BRÄCK, n. 3. 1) Sjukdomstillstånd, då en uti en kavitet innesluten kroppsdel, till följe deraf att betäckningen på något ställe brustit, utträder ur sitt rätta läge. Bildar en mängd sammansättningar, såsom Blodbräck, Bukbräck, Ljumskebräck, m. fl., hvilka ses på sina ställen. — 2) Kroppsdel, som sålunda utträdt ur sitt rätta läge, eller åter blifvit införd och genom bräckband hindras att ytterligare utträda.

BRÄCKAKTIG, a. 2. och

BRÄCKARTAD, a. 2. Som liknar bräck.

BRÄCKBAND, n. 3. Enkom inrättadt bandage, hvarmed kroppsdelar, der bräck förefinnes, hållas i sitt rätta läge.

BRÄCKHÄLLARE, m. 3. Särskilt apparat med stålfljädar, hvarmedelst ett bräck af svårare beskaffenhet hålles uppe.

BRÄCKLÄKARE, m. 3. Läkare, som isynnerhet egnar sig åt behandling af bräcksjukdomar.

BRÄCKPLÅSTER, n. 3. Plåster, som begagnas att lägga på bräck.

BRÄCKPÅSE, m. 2. pl. — *påsar.* Se *Bräck-säck.*

BRÄCKSKÄRARE, m. 3. (fordom) Person, kunnig i bräckskärning, och hvilken som yrke utöfvade denna konst.

BRÄCKSKÄRNING, f. 2. Fordom bruklig operation, då medelst kirurgiska instrumenter öppningen, hvarigenom ett bräck utfallit, vidgades, så att det åter kunde införas.

BRÄCKSVULST, m. 3. Svulst, förorsakad af ett bräck.

BRÄCKSÄCK, m. 2. Säckformig utvidgning af bukhinnan, uppkommen derigenom, att inellforna trängt bukhinnan nedåt genom någon naturlig eller tillfällig öppning.

BRÄCKÖRT, f. 3. Se *Vägorrt.*

BRÅD, a. 2. 1) Som försiggår fort, hastigt. *En allför b. utveckling af själens förmögenheter är icke nyttig.* — *Syn.* Se *Hastig.* — 2) Som inträffar plötsligt, oförmodadt. *En b. död, afresa. B. skilnad, se Brådskilnad.* — *Syn.* Oförmodad. — 3) Som fordrar brådska, skyndsamt. *Under b-aste tiden*, när man har som mest att göra. — Brukas för denna bem. oftast i förbindelse med verbet Vara, impersonelt, t. ex.: *Det är mycket b-t dermed. När det var som b-ast.* — *Halva b-t, b-t om*, halva göromål, som fordra skyndsamt. *Han har fasligt b-t om med det, att göra det. Få b-t om*, få något att göra, som fordrar skyndsamt. *Du skall tro, han fick b-t om att taga till hatten, när han fick se L. inträda. Göra sig b-t, b-t om*, brådska. *Det är icke värdt att göra sig så b-t, så b-t om (med den saken, att göra det), vi hinna nog. Icke göra sig mycket b-t med att betala*, vara trög att betala. Uttrycket *b-t om* brukas ofta nästan adverbialt, t. ex.: *Det är ej b-t om, ej så b-t om med det, att göra det.* — *Syn.* Brådska.

BRÅDD, se *Brodd.*

BRÅDJUP, a. 2. Som med ens, utan föregående slutning blir djup. *Ett b-t ställe. Det är b-t der.* — S. n. 3. Tvärbrant djup, djup med branta sidor. [Bråddjup.]

BRÅDKAST, n. 3. (fam.) *I b-et*, snart. *Det händer ej i b-et.* — *Syn.* Se *Snart.*

BRÅDKORN, n. 3. Ett slags korn, som mognar mycket tidigt.

BRÅDMOGEN, a. 2. neutr. — *et.* Som mognat allt för tidigt. *B. frukt.* Brukas äfven fig. i fråga om människor, då deras själsförmögenheter allt för tidigt utvecklats sig, t. ex.: *Ett b-et förstånd.*

BRÅDMOGENHET, f. 3. Egenskapen att vara brådmogen.

BRÅDRIK, a. 2. Som blifvit mycket hastigt rik.

BRÅDSKA, f. 1. 1) Skyndsamt, hastigt verkställande, utförande. *Denna affär fordrar mycken b.* — *Syn.* Se *Skyndsamt.* — 2) Behof af skyndsamt. *Dermed har, är ingen b. Det är alldeles ingen b. att gå dit.* — 3) Ifver att skynda sig, otålighet. *Han har mycken b. att få slut*